INSETE

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΕΤΕ

ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΙΣΧΥΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΕΝΟΥ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

ΑΘΗΝΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2026

1. Εισαγωγή

Τα τελευταία επτά (7) χρόνια έχουν γίνει πέντε (6) αυξήσεις στον Κατώτατο Μισθό (ΚΜ) στην Ελλάδα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1. Η συνολική αύξηση του ΚΜ στην περίοδο 2019-2025 ήταν στο 50,2%.

Πίνακας 1. Η εξέλιξη του Κατώτατου Μισθού (ΚΜ) στην Ελλάδα στην περίοδο 2019-2025 και η πρόταση του ΙΝΣΕΤΕ για το 2026

	%Δ	ΚΜ σε 14μηνη βάση	ΚΜ σε 12μηνη βάση	Υπουργική Απόφαση (ΥΑ)
Έως 1/2/2019		586	683,8	
Από 1/2/2019	10,91%	650	758,3	4241/127/30 Ιαν.2019
Από1/1/2022	2,00%	663	773,5	107675/27.12.2021 του ΥΕΚΑ
Από 1/5/2022	7,54%	713	831,8	38866/2022Η/21.4.2022 του ΥΕΚΑ
Από 1/4/2023	9,40%	780	910,0	31986/2023 του ΥΕΚΑ
Από 1/4/2024	6,41%	830	968,3	25058/29-03-2024 του ΥΕΚΑ
Από 1/4/2025	6,02%	880	1.026,7	8233/27-03-2025 του ΥΕΚΑ
%Δ 2025/2018		50,2%	50,2%	
Από 01/04/2026	**4,0%**	**915**	**1.068**	**Πρόταση ΙΝΣΕΤΕ**

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ)

Με βάση τα ανωτέρω, στο Διάγραμμα 1., παρουσιάζεται η εξέλιξη του κατώτατου μισθού στην Ελλάδα στην περίοδο 1998-2025 (για 12 πληρωμές ετησίως).

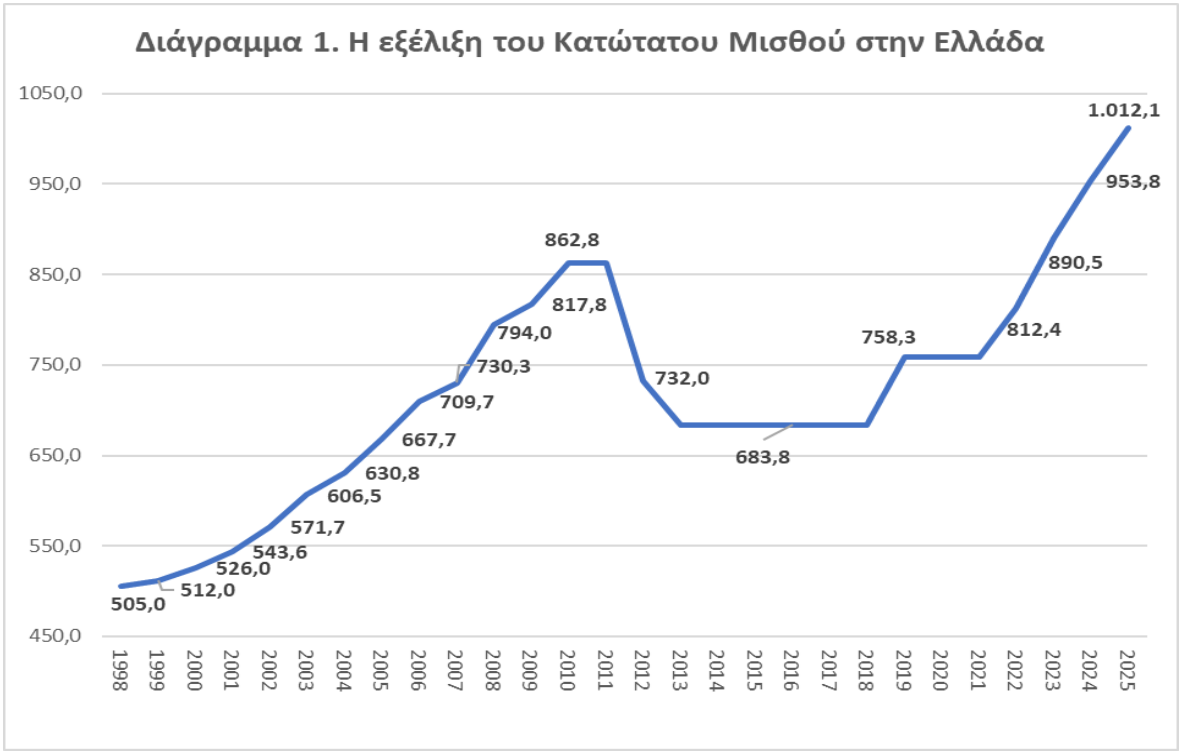

Επίσης, στον Πίνακα 2., παρουσιάζονται: (i) η εξέλιξη του μέσου ΚΜ (12 πληρωμές ετησίως) στην περίοδο 2019-2025 - μετά την έξοδο της Ελλάδος από το 3ο Μνημόνιο τον Ιούλιο 2018, καθώς και στην περίοδο 2014-2025, (ii) η εξέλιξη του πληθωρισμού με βάση το ΔΤΚ στην Ελλάδα στις ανωτέρω περιόδους και η εξέλιξη του ΚΜ σε πραγματικές τιμές, (iii) η εξέλιξη του ΑΕΠ σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές και (iv) ακόμη και η εξέλιξη των εισαγωγών Α&Υ σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές. Ειδικότερα, από τον Πίνακα 2., προκύπτουν τα εξής:

Πίνακας 2. Γενικός ΔΤΚ, ΔΤ Τροφίμων και ΔΤ Στέγασης-Ενέργειας, Κατώτατος Μισθός (12 πληρωμές ετησίως), ΑΕΠ και Εισαγωγές Α&Υ

	ΔΤΚ			Κατώτατος Μισθός		ΑΕΠ		Εισαγωγές Α&Υ	
	Γενικός	Διατροφή & Μη Αλκ. Ποτά	Στέγαση - με ενέργεια	Τρέχουσες τιμές	Σταθερές τιμές 2020	Τρέχουσες τιμές	Σταθερές τιμές 2020	Τρέχουσες τιμές	Σταθερές τιμές 2020
2013	**103,22**	**98,20**	**115,00**	**683,8**	**662,5**	**178.114**	**173.265**	**58.114**	**49.868**
2018	**101,01**	**98,77**	**104,03**	**683,8**	**676,9**	**180.616**	**180.399**	**73.343**	**68.274**
2019	101,26	98,67	103,91	758,3	**748,9**	185.181	**184.507**	75.979	70.199
2020	100,00	100,00	100,00	758,3	**758,3**	167.540	**167.540**	65.078	65.078
2021	101,22	101,36	105,33	758,3	**749,2**	184.575	**182.039**	88.139	76.384
2022	110,99	113,31	130,66	812,4	**732,0**	207.854	**192.091**	121.908	84.744
2023	114,83	126,44	119,80	890,5	**775,4**	225.197	**196.194**	109.270	84.785
2024	117,98	130,68	121,55	953,8	808,4	237.085	200.288	112.840	88.833
2025	**120,91**	**133,35**	**126,64**	**1012,1**	**837,1**	**248.820**	**204.294**	**110.261**	**87.971**
2026*	**123,69**	**135,88**	**129,42**	**1057,3**	**854,8**	**260.515**	**209.197**	**114.672**	**90.786**
% Δ 2025/2024	**2,48%**	**2,04%**	**4,18%**	**6,12%**	**3,55%**	**4,95%**	**2,00%**	**-2,29%**	**-0,97%**
% Δ 2026/2025*	**2,30%**	**1,90%**	**2,20%**	**4,47%**	**2,12%**	**4,70%**	**2,40%**	**4,00%**	**3,20%**
%Δ 2025/2018	**19,7%**	**35,0%**	**21,7%**	**48,0%**	**23,7%**	**37,8%**	**13,2%**	**50,3%**	**28,9%**
%Δ 2026/2018*	**22,5%**	**37,6%**	**24,4%**	**54,6%**	**26,3%**	**44,2%**	**16,0%**	**56,3%**	**33,0%**
%Δ 2025/2013	**17,1%**	**35,8%**	**10,1%**	**48,0%**	**26,4%**	**39,7%**	**17,9%**	**89,7%**	**76,4%**
ΜΕΡΜ 2019-2025	**2,60%**	**4,38%**	**2,85%**	**5,76%**	**3,08%**	**4,68%**	**1,79%**	**6,00%**	**3,69%**
ΜΕΡΜ 2019-2026*	**2,56%**	**4,07%**	**2,77%**	**5,60%**	**2,96%**	**4,69%**	**1,87%**	**5,75%**	**3,63%**
ΜΕΡΜ 2014-2025	**1,33%**	**2,58%**	**0,81%**	**3,32%**	**1,97%**	**2,83%**	**1,38%**	**5,48%**	**4,84%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, * Εκτιμήσεις ΔΜΕ&Π

Πρώτον, ότι η αύξηση του ΚΜ ανήλθε στο 48,0% το 2025/2018 και ήταν σημαντικά μεγαλύτερη από την αύξηση του ΔΤΚ κατά 19,7% (Διάγραμμα 2.), την αύξηση του Δείκτη Τιμών της Διατροφής και των μη Αλκοολούχων ποτών (35,0%), και επίσης ήταν υψηλότερη από την αύξηση του Ονομαστικού ΑΕΠ κατά 37,8% (Διάγραμμα 3.).

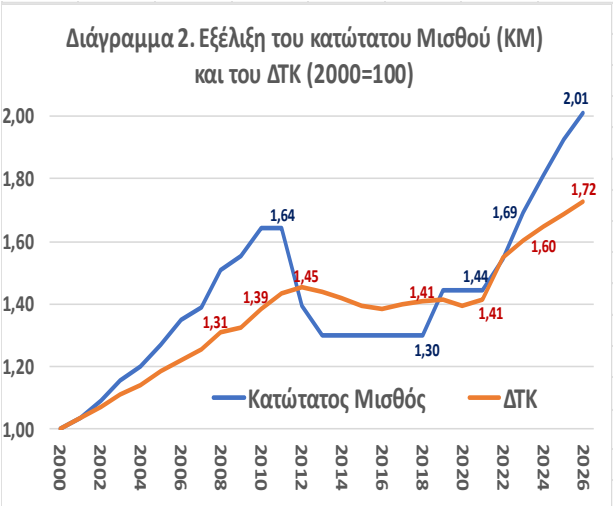

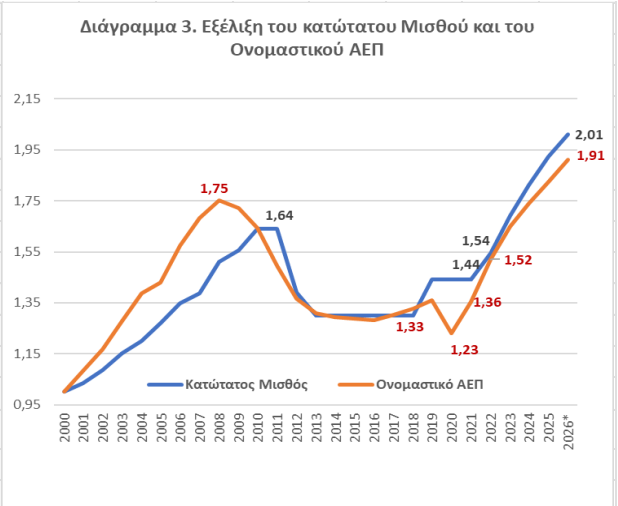

Δεύτερον, οι αυξήσεις στον ΚΜ στην περίοδο 2019-2025 ήταν σημαντικά υψηλότερες από τις αυξήσεις που προέκυπταν από τις προτάσεις του ΙΝΣΕΤΕ και των επιστημονικών οργανισμών και των εργοδοτικών συνδικαλιστικών φορέων, με βάση τις εξελίξεις στην οικονομία και τους βασικούς παράγοντες που θα πρέπει να τον προσδιορίζουν.

Τρίτον, αυτή η σημαντική αύξηση στον ΚΜ, σε συνδυασμό με τη δυναμική ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας και ιδιαίτερα του τουρισμού και της βιομηχανίας, φαίνεται ότι επέφερε ανάλογες αυξήσεις και στον Μέσο Μισθό (ΜΜ) στην οικονομία. Πράγματι, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΡΓΑΝΗ ο ΜΜ πλήρους απασχόλησης αυξήθηκε στα €1342,0 το 2024, από € 1.251,02 το 2023 και από € 1.046,3 το 2019.

Επίσης, με βάση την αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 6,12% το 2025 (+3,55% σε σταθερές τιμές), ο ΜΜ πλήρους απασχόλησης εκτιμάται σε επίπεδα άνω των € 1.420 το 2025[1]. Τέλος, με βάση την αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 10,91% το 2019, εκτιμάται ότι ο μέσος μισθός το 2018 διαμορφωνόταν γύρω στα € 970. Επομένως, η αύξηση και του μέσου μισθού πλήρους απασχόλησης το 2025 έναντι του 2018 πιθανότατα υπερβαίνει επίσης το 45% και είναι υψηλότερη τόσο από την αύξηση του πληθωρισμού με βάση το ΔΤΚ (19,7%), όσο και από την αύξηση των τιμών των τροφίμων (35,0%) και ακόμη και από την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ (37,8%).

Τέταρτον, οι ανωτέρω αυξήσεις στον ΚΜ και στον ΜΜ πραγματοποιήθηκαν σε μια περίοδο σημαντικής αύξησης της απασχόλησης στην οικονομία, με ΜΕΡΜ 1.2% στην περίοδο 2019-2025 (παρά την κρίση του Covid-19 και την ενεργειακή κρίση το 2022-2023).

Πέμπτο, όπως αναλύεται εκτενώς στην παρούσα Έκθεση (βλέπε τους Πίνακες 6., 7., και 8.), οι ανωτέρω αυξήσεις του ΚΜ και του ΜΜ πραγματοποιήθηκαν σε μια περίοδο συστηματικής ανατίμησης της Σταθμισμένης Ονομαστικής Συναλλαγματικής Ισοτιμίας (NEER) του Ευρώ για την Ελλάδα, αλλά, παρόλα αυτά, δεν φαίνεται να είχαν αρνητική επίπτωση στη διεθνή ανταγωνιστικότητα της Χώρας, δηλαδή στην Πραγματική Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία του Ευρώ για την Ελλάδα με βάση το σχετικό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος (REERULC), η οποία ήταν σημαντικά βελτιωμένη το 2025 έναντι του 2018, (αφού η REERULC ήταν υποτιμημένη κατά -14,91% το 2025/2018 και κατά -15,51% το 2025/2020, όπως αναλύεται στη συνέχεια (Πίνακας 7.).

[1]. Σύμφωνα με τον e-ΕΦΚΑ ο μέσος μισθός πλήρους απασχόλησης τον Μάιο του 2025 ήταν €1.369,07, αλλά οι μέσοι μισθοί δεν είχαν ακόμη προσαρμοστεί πλήρως με βάση την αύξηση του ΚΜ από 1.4.2025.

2. Μισθοί, Διαθέσιμο Εισόδημα και Εξωτερικό Ισοζύγιο

Στον Πίνακα 2., φαίνεται η σημαντική αύξηση του ΚΜ στην περίοδο 2019-2025 κατά 48,0%, η οποία, όπως προαναφέρθηκε, συνεισέφερε και στην αύξηση του ΜΜ κατά 45,0%, που κάλυψαν την αύξηση του ΔΤΚ (19,7%) και συνέβαλαν στη σημαντική αύξηση και των πραγματικών μισθών, όπου η αύξηση του ΚΜ σε σταθερές τιμές ήταν στο +23,7%, όταν η αύξηση του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές ήταν 13,2%. Ανάλογη δε ήταν η αύξηση και του Μέσου Μισθού (ΜΜ) σε σταθερές τιμές.

Επιπλέον, αυτές οι αυξήσεις στον ΚΜ και στον ΜΜ, συνδυάστηκαν στην περίοδο 2019-2025 με αυξήσεις μισθών και συντάξεων μέσω αποφάσεων του ΣτΕ και με σημαντικές ενισχύσεις με επιδόματα, παροχές και φορολογικές ελαφρύνσεις.

Πίνακας 3. ΑΕΠ, Ιδιωτική Κατανάλωση (ΙΚ), Ακαθάριστο Διαθέσιμο Εισόδημα (ΑΔΕ), Εισαγωγές Α&Υ και Πρωτογενείς Δαπάνες της ΓΚ (ΠΔΓΚ) στην περίοδο 2018-2025

	ΑΕΠ	ΙΚ	ΑΔΕ	Εισαγωγές Α&Υ	ΠΔΓΚ
2018	180.399	123.687	115.676	68.274	81,1
2019	184.507	126.920	123.787	70.199	82,8
2020	167.540	119.055	119.815	65.078	94,4
2021	182.039	125.115	130.522	76.384	100,2
2022	192.091	136.690	126.428	84.744	104,6
2023	196.194	139.829	132.123	84.785	103,9
2024	200.288	143.201	134.270	88.833	106,0
2025	204.294	146.065	136.955	87.971	112,1
ΜΕΡΜ 2025/2018	**1,79%**	**2,40%**	**2,44%**	**3,69%**	**4,75%**

Έτσι, αποτέλεσμα της ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας, των αυξήσεων στους μισθούς και των παντός είδους επιδομάτων και παροχών, ήταν η σημαντική αύξηση της αγοραστικής δυνατότητας των εγχώριων κατοίκων.

Αυτή η αύξηση της αγοραστικής δυνατότητας προκύπτει τώρα (μετά από τις δραστικές αναθεωρήσεις του ΑΕΠ τον Οκτώβριο του 2023, του 2024 και του 2025) σε κάποιο βαθμό και από τις επίσημες στατιστικές των Εθνικών Λογαριασμών (ΕΛΣΤΑΤ – Eurostat) που εκτιμούν (Πίνακας 3.) ότι στην περίοδο 2019-2025 σε σταθερές τιμές το ΑΕΠ αυξήθηκε με ΜΕΡΜ 1,79%, η Ιδιωτική Κατανάλωση (ΙΚ) αυξήθηκε με ΜΕΡΜ 2,4% και το Ακαθάριστο Διαθέσιμο Εισόδημα (ΑΔΕ) αυξήθηκε με ΜΕΡΜ 2,44%. Ωστόσο, η αύξηση της αγοραστικής δυνατότητας των εγχώριων κατοίκων επιβεβαιώνεται πολύ περισσότερο από τα ακόλουθα:

Πρώτον, από την μεγάλη αύξηση στην περίοδο 2019-2025 των εισαγωγών Α&Υ με ΜΕΡΜ 6,0% σε τρέχουσες τιμές και 3,69% σε σταθερές τιμές (από το υπερ-διογκωμένο επίπεδό τους το 2018 και παρά την εκτιμώμενη αναπάντεχη μείωση τους το 2025 κατά -2,3% σε τρέχουσες τιμές και κατά -1,0% σε σταθερές τιμές - λόγω

κυρίως της μεγάλης μείωσης των εισαγωγών πετρελαίου σε αξία και σε ποσότητα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 10.).

Δεύτερον, από την σημαντική αύξηση των τραπεζικών καταθέσεων, στα € 209,4 δις τον Νοέμβριο 2025, από 139,82 δις τον Απρίλιο 2019 (αύξηση κατά € 69,6 δις ή κατά 49,8%).

Τρίτον, από την πολύ μεγάλη αύξηση των Πρωτογενών Δαπανών της ΓΚ (ΠΔΓΚ) το 2025/2018 με ΜΕΡΜ 4,75% σε τρέχουσες τιμές και με ΜΕΡΜ 2,09% σε σταθερές τιμές (Πίνακας 3.). Η αύξηση αυτή χρηματοδοτήθηκε με ακόμη μεγαλύτερη αύξηση των εσόδων της ΓΚ (και για το λόγο αυτό προκύπτουν τα μεγάλα Πρωτογενή Πλεονάσματα της ΓΚ (ΠΠΓΚ). Η αύξηση αυτή των εσόδων της ΓΚ οφείλεται κυρίως στην αύξηση της απασχόλησης και των αυξημένων εισπράξεων λόγω της διαφαινόμενης μείωσης της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής.

Τα ανωτέρω επιβεβαιώνουν την σημαντικά αυξημένη αγοραστική δυνατότητα των εγχώριων κατοίκων το 2025 έναντι του 2018. Αυτή η αγοραστική δυνατότητα συμβάλλει αφενός στη διατήρηση των τιμών πολλών προϊόντων σε υπερβολικά αυξημένα επίπεδα και, αφετέρου, στην εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 50,3% στην περίοδο 2025/2018 και κατά 89,7% στην περίοδο 2025/2013 σε τρέχουσες τιμές και κατά 30,8% το 2025/2018 και 76,4% το 2025/2013 σε σταθερές τιμές (και αυτό παρά τη μείωση των εισαγωγών Α&Υ το 2025 λόγω της μεγάλης μείωσης των εισαγωγών πετρελαίου, όπως προαναφέρθηκε).

Πίνακας 4. Το έλλειμμα του ΕΙΑ&Υ σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές 2020

	Τρέχουσες τιμές					Σταθερές τιμές 2020				
	ΑΕΠ	Εξαγωγές Α&Υ	Εισαγωγές Α&Υ	ΕΙΑ&Υ	% ΕΙΑ&Υ/ ΑΕΠ	ΑΕΠ	Εξαγωγές Α&Υ	Εισαγωγές Α&Υ	ΕΙΑ&Υ	% ΕΙΑ&Υ/ ΑΕΠ
2013	178.114	54.017	58.114	-4.097	-2,30%	173.265	47.650	49.868	-2.218	-1,28%
2014	176.072	57.250	59.721	-2.471	-1,40%	174.638	51.594	53.278	-1.683	-0,96%
2015	175.363	56.443	58.019	-1.576	-0,90%	174.239	54.295	57.634	-3.340	-1,92%
2016	174.448	54.392	56.658	-2.266	-1,30%	174.184	54.080	58.862	-4.782	-2,75%
2017	177.378	61.691	64.039	-2.348	-1,32%	176.750	58.626	63.070	-4.444	-2,51%
2018	180.616	69.773	73.343	-3.570	-1,98%	180.399	64.039	68.274	-4.235	-2,35%
2019	185.181	73.258	75.979	-2.721	-1,47%	184.507	67.139	70.199	-3.060	-1,66%
2020	167.540	52.692	65.078	-12.386	-7,39%	167.540	52.692	65.078	-12.386	-7,39%
2021	184.575	74.310	88.139	-13.828	-7,49%	182.039	65.534	76.384	-10.850	-5,96%
2022	207.009	101.914	121.908	-19.994	-9,66%	192.091	69.592	84.744	-15.152	-7,89%
2023	224.686	98.500	109.270	-10.770	-4,79%	196.194	71.094	84.785	-13.691	-6,98%
2024	236.736	99.693	112.840	-13.146	-5,55%	200.288	71.783	88.833	-17.050	-8,51%
2025	248.467	98.222	110.261	-12.039	-4,85%	204.294	72.623	87.971	-15.349	-7,51%
ΜΕΡΜ 2025/2018	4,66%	5,01%	6,00%			1,79%	1,81%	3,69%		
ΜΕΡΜ 2025/2013	2,81%	5,11%	5,48%			1,38%	3,57%	4,84%		

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η εκρηκτική αυτή αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (που προκύπτει από τη μεγάλη αύξηση της αγοραστικής δυνατότητας μετά το 2018) συμβάλλει στο αυξανόμενο έλλειμμα του Εξωτερικού Ισοζυγίου Α&Υ (ΕΙΑ&Υ) της χώρας, παρά την αξιοσημείωτη επίσης αύξηση των εξαγωγών Α&Υ με ΜΕΡΜ 5,01% σε τρέχουσες τιμές και με ΜΕΡΜ 1,81% σε σταθερές τιμές το 2025/2018 και με ΜΕΡΜ 5,11% σε τρέχουσες τομές και με ΜΕΡΜ 2,57% σε σταθερές τιμές το 2025/2013, όπως αυτό παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.

Το έλλειμμα του ΕΙΑ&Υ το 2025 ήταν (σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ) στο -4,85% του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές, αλλά, πολύ υψηλότερο, στο -7,51% του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές. Η πολύ μεγάλη διαφορά οφείλεται στην εκτιμώμενη από την ΕΛΣΤΑΤ εξέλιξη των αποπληθωριστών των εξαγωγών και των εισαγωγών Α&Υ που λειτουργεί (παρά τις σημαντικές διορθώσεις με τις αναθεωρήσεις του ΑΕΠ) εις βάρος της αύξησης των εξαγωγών Α&Υ και της αύξησης του ΑΕΠ. Σε κάθε περίπτωση, το έλλειμμα του ΕΙΑ&Υ είναι υπέρμετρο. Αν δε στο Έλλειμμα του ΕΙΑ&Υ προστεθούν τα ισοζύγια εισοδηματικών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων προκύπτει το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) της Χώρας που επίσης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί γύρω στο -5,5% του ΑΕΠ το 2025, από -6,4% του ΑΕΠ το 2024.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το σημαντικό εμπόδιο για μεγαλύτερες αυξήσεις του ΚΜ στην Ελλάδα (από αυτές που προσδιορίζονται με εκτίμηση των οικονομικών εξελίξεων στη Χώρα σε κάθε χρονική περίοδο), εξακολουθεί να είναι η «ακρίβεια» που επιμένει έως και τον Δεκέμβριο 2025 (όπου ο πληθωρισμός στην Ελλάδα αυξήθηκε κατά 2,59%, έναντι 1,95% στην ΕΕ-20 - σε μεγάλο βαθμό σε τομείς που δεν αντιμετωπίζουν ανταγωνισμό από το εξωτερικό, όπως αναλύεται στην Υποδιαίρεση 5.5.) και η εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών Α&Υ και τα αυξανόμενα ελλείμματα στο ΕΙΑ&Υ και στο ΙΤΣ - που μπορεί στο μέλλον να διαταράξουν και πάλι την σταθερότητα της αναπτυξιακής πορείας της Χώρας.

Όσον αφορά το ΕΙΑ&Υ, το επίπεδό του που παρουσιάζεται στον Πίνακα 4 είναι πολύ υψηλό, διότι στρατηγικά η Ελλάδα, μετά την προσαρμογή και εκλογίκευση της λειτουργίας της οικονομίας της στην περίοδο 2010-2018, θα πρέπει να έχει πολύ χαμηλότερο έλλειμμα, ή και πλεόνασμα στο ΕΙΑ&Υ της. Διότι αυτή η στρατηγική μπορεί να μεγιστοποιήσει την μεσο-μακροχρόνια ανάπτυξή της. Αντί αυτού το 2024 είχε και πάλι σημαντικό έλλειμμα της τάξης του -8,5% του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές – με εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών Α&Υ της, ενώ το 2025 το έλλειμμα αυτό μειώθηκε οριακά κυρίως λόγω της αναπάντεχης μείωσης των εισαγωγών Α&Υ, όπως προαναφέρθηκε.

3. Μισθολογικό Κόστος

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 5., η μεγάλη μείωση του ΚΜ το 2012, είχε σημαντική πτωτική επίπτωση στο μισθολογικό κόστος στην Ελλάδα (σύνολο ακαθάριστων αμοιβών/πραγματοποιηθείσες ώρες εργασίας), με το σχετικό δείκτη μισθολογικού

κόστους (ΔΜΚ) να σημειώνει σημαντική μείωση κατά -8,2% το 2012 και κατά -9,9% το 2013, μετά την μείωση του κατά -4,8% το 2011.

Η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλεσμα αφενός της μεγάλης μείωσης των ακαθάριστων μισθολογικών αμοιβών λόγω της μεγάλης μείωσης της απασχόλησης στην 3ετία 2011-2013, και αφετέρου της πολύ μικρότερης μείωσης των συνολικών ωρών εργασίας στην οικονομία, λόγω περιορισμού των χαμένων ωρών εργασίας ανα απασχολούμενο.

Πίνακας 5. Εξέλιξη Δείκτη Μισθολογικού κόστους στο σύνολο της οικονομίας, εκτός του Πρωτογενή Τομέα και των Δραστηριοτήτων των Νοικοκυριών

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1ο 3μηνο	104,2	99,8	112,4	105,5	95,2	83,2	80,2	79,9	80,1	81,0
2ο 3μηνο	112,8	113,0	112,7	110,3	100,9	91,1	89,5	85,7	89,4	89,9
3ο 3μηνο	124,0	117,6	113,9	107,6	95,3	89,6	95,1	95,9	97,1	95,8
4ο 3μηνο	115,4	125,0	119,5	112,9	109,0	96,9	99,0	98,5	98,2	100,7
	114,1	**113,9**	**114,6**	**109,1**	**100,1**	**90,2**	**91,0**	**90,0**	**91,2**	**91,9**
% Δ από το ίδιο 3μηνο του προηγούμενου έτους										
1ο 3μηνο	4,4	-4,2	12,6	-6,1	-9,8	-12,6	-3,6	-0,4	0,3	1,1
2ο 3μηνο	4,5	0,2	-0,3	-2,1	-8,5	-9,7	-1,8	-4,2	4,3	0,6
3ο 3μηνο	4,8	-5,2	-3,1	-5,5	-11,4	-6,0	6,1	0,8	1,3	-1,3
4ο 3μηνο	4,7	8,3	-4,4	-5,5	-3,5	-11,1	2,2	-0,5	-0,3	2,5
	4,6	**-0,2**	**0,7**	**-4,8**	**-8,2**	**-9,9**	**0,8**	**-1,0**	**1,3**	**0,7**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1ο 3μηνο	84,8	85,5	87,2	92,2	91,5	**97,1**	104,4	110,6
2ο 3μηνο	93,0	94,6	101,6	101,5	104,1	**109,1**	118,5	130,7
3ο 3μηνο	97,7	100,1	101,6	99,6	112,2	**120,4**	**121,6**	**131,4**
4ο 3μηνο	102,7	105,3	109,6	108,7	116,3	**123,1**	**129,5**	**136,0**
	94,6	**96,4**	**100,0**	**100,5**	**106,0**	**112,4**	**118,5**	**127,2**
% Δ από το ίδιο 3μηνο του προηγούμενου έτους								
1ο 3μηνο	4,7	0,8	2,0	5,7	-0,8	6,1	7,5	5,9
2ο 3μηνο	3,4	1,7	7,4	-0,1	2,6	4,8	8,6	10,3
3ο 3μηνο	2,0	2,5	1,5	-2,0	12,7	7,3	1,0	8,1
4ο 3μηνο	2,0	2,5	4,1	-0,8	7,0	5,8	5,2	5,0
	2,9	**1,9**	**3,8**	**0,5**	**5,5**	**6,0**	**5,4**	**7,3**

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Από την άλλη πλευρά, η συμβολή της αύξησης του ΚΜ στην αύξηση του Δείκτη Μισθολογικού Κόστους (ΔΜΚ) το 2019 και το 2020 και το 2021 δεν προκύπτει εμφανώς από τα στοιχεία του Πίνακα 5, αλλά είναι, ενδεχομένως, σημαντική. Ειδικότερα, η αύξηση του ΔΜΚ κατά 1,9% το 2019 (2ο 6μηνο 2019: +2,5%) θα πρέπει να αποδοθεί κυρίως στην αύξηση του ΚΜ, διότι η μεγάλη αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας στη χώρα το 2019 και η συνεπαγόμενη προσεκτική αύξηση της απασχόλησης μέσω της χρήσης σε μεγάλο βαθμό ευέλικτων μορφών απασχόλησης, συνέβαλε στην αύξηση των ωρών εργασίας ανά εργαζόμενο και θα έπρεπε να είχε συμβάλλει στη μείωση (και όχι στην αύξηση) το ΔΜΚ το έτος αυτό.

Όσον αφορά το 2020, η ΕΛΣΤΑΤ εκτιμά ότι υπήρξε σημαντική αύξηση του ΔΜΚ κατά 3,8% (4ο 3μηνο 2020: 4,1%), πράγμα που κατά κύριο λόγο σημαίνει ότι οι ακαθάριστες αμοιβές των εργαζομένων δεν μειώθηκαν σημαντικά διότι η απασχόληση στην οικονομία μειώθηκε μόνο κατά -0,9%, αλλά οι ώρες εργασίας μειώθηκαν κατά -12,6% (Σύμφωνα με στοιχεία του ILO που παρουσιάζονται από την Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ). Έτσι, το σύνολο των ακαθάριστων αποδοχών δεν μειώθηκε σημαντικά (διότι η απασχόληση μειώθηκε ελάχιστα), ενώ μειώθηκαν σημαντικά οι ώρες εργασίας. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το 2020 και σε μεγάλο βαθμό και το 2021 ένα μεγάλο μέρος του αυξημένου κόστους εργασίας πληρώθηκε από τα τεράστια Δημοσιονομικά Πακέτα του 2020 και του 2021.

Όσον αφορά το 2021, η ΕΛΣΤΑΤ εκτιμά ελάχιστη αύξηση του ΔΜΚ κατά 0,5% (1ο 3μηνο 2021: 5,7%). Μετά το 1ο 3μηνο 2021 η αύξηση των ωρών εργασίας που πράγματι καταγράφηκαν ήταν, προφανώς, μεγαλύτερη από την αύξηση του συνόλου των ακαθάριστων αμοιβών.

Το 2022, η αύξηση του ΚΜ κατά 2,0% από 1.1.2022 και κατά 7,54% από 1.5.2022, συνέβαλε στην αύξηση του ΔΜΚ κατά 5,5%. Η αύξηση του συνόλου των αμοιβών των εργαζομένων ήταν πολύ μεγαλύτερη από την αύξηση των καταγεγραμμένων ωρών εργασίας λόγω της μεγάλης αύξησης του ΑΕΠ κατά 5,52% το 2022.

Το 2023, η νέα αύξηση του ΚΜ κατά 9,4% από 1ης Απριλίου 2023 συνέβαλε στην αύξηση του ΔΜΚ κατά 6,0%.

Επίσης, το 2024, η αύξηση του ΚΜ κατά 6,41% από 1ης Απριλίου 2024 συνέβαλε στην αύξηση του ΔΜΚ κατά 8,1% στο 1ο 6μηνο 2024 και κατά 5,4% το 2024.

Τέλος, το 2025 η αύξηση του ΚΜ κατά 6,12% συνέβαλε στην αύξηση του ΔΜΚ κατά 8,2% στο 9μηνο 2025 και εκτιμάται αύξησή του κατά 7,3% το 2025.

Συνολικά, η αύξηση του ΚΜ το 2019, το 2022, το 2023, το 2024 και το 2025 συνέβαλε στην αύξηση του κόστους εργασίας ανά ώρα εργασίας (ΔΜΚ), ενώ η σταθερότητα του ΚΜ το 2021 συνέβαλε στη στασιμότητα ΔΜΚ το έτος αυτό.

Συνολικά, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ το κόστος εργασίας ανά ώρα εργασίας ήταν αυξημένο το 2025 κατά 34,51% έναντι του 2018, πράγμα που είναι συμβατό με την αύξηση στην ίδια περίοδο του ΚΜ κατά 48,0% και του ΜΜ κατά 45%. Δεν είναι, ωστόσο, συμβατό με την εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για αύξηση των μισθολογικών αμοιβών/Απασχολούμενο (ΜΑ/Α) στην ίδια περίοδο κατά μόλις 15,84% (Πίνακας 6.).

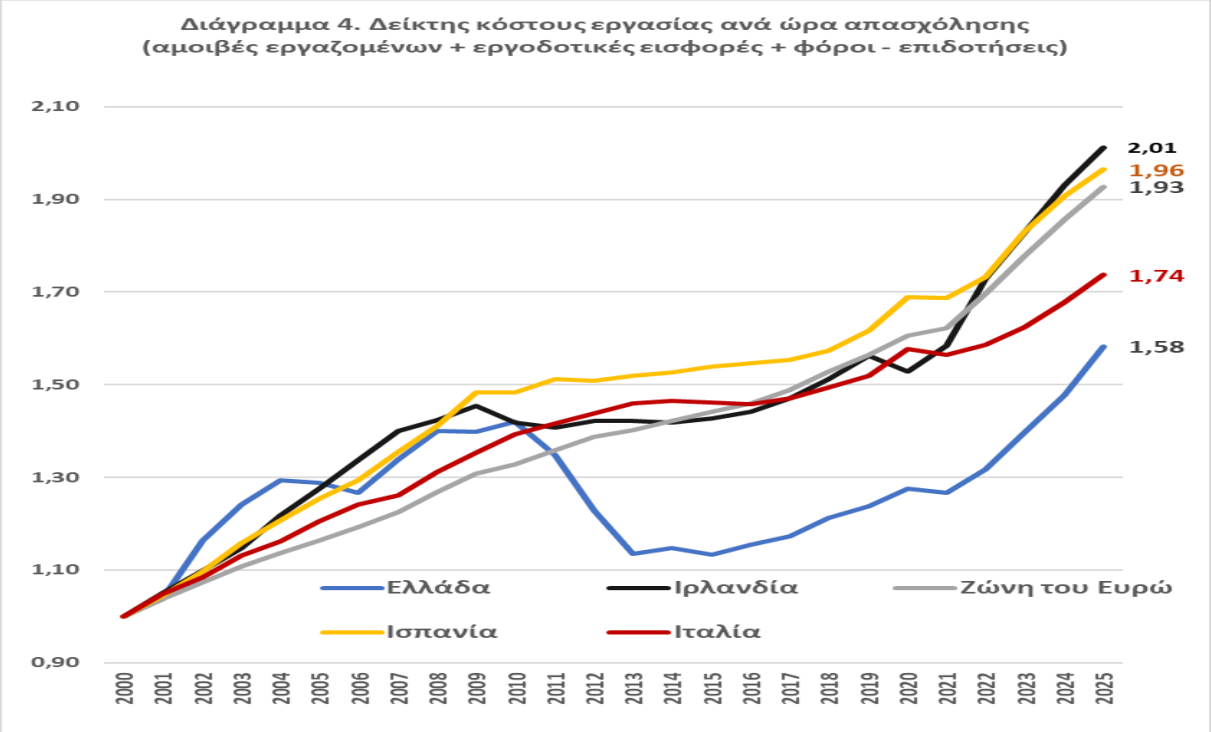

Η εξέλιξη του ωριαίου κόστους εργασίας στην Ελλάδα (δηλαδή του Labour Cost Index, ή LCI που δημοσιεύεται από τη Eurostat) συγκριτικά με επιλεγμένες ανταγωνίστριες χώρες και με τη Ζώνη του Ευρώ, παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4. Με τις σημαντικές αλλαγές στη λειτουργία της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα στην περίοδο 2010-2013 (στην οποία σημαντικό ρόλο έπαιξε η μείωση του ΚΜ), το κόστος εργασίας ανά ώρα εργασίας στην Ελλάδα σημείωσε εντυπωσιακή μείωση, μετά την μεγάλη αύξησή του στην περίοδο 2000-2009.

Στην περίοδο 2025/2013 το ωριαίο κόστος εργασίας στην Ελλάδα αυξήθηκε κατά 39,5% (ονομαστικό ΑΕΠ: +39,5%)[2], περισσότερο από την αύξησή του κατά 18,9% στην Ιταλία (ονομαστικό ΑΕΠ: 38,79%) και στην Ισπανία κατά 29,2% (αλλά με πολύ μεγαλύτερη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ: 63,68%. Υψηλότερη ήταν η αύξηση του κόστους αυτού κατά 41,5% στην Ιρλανδία (ονομαστικό ΑΕΠ: 255,69%), 37,4% στην ΕΕ-20 (Ονομαστικό ΑΕΠ: 57,05%), και κατά 177,5% στην Ουγγαρία (Ονομαστικό ΑΕΠ: 109,6%). Επίσης, και στην περίοδο 2025/2018 το κόστος εργασίας ανά ώρα εργασίας στην Ελλάδα, αυξήθηκε πολύ περισσότερο κατά 30,5% (ονομαστικό ΑΕΠ 34,46%), από 16,3% στην Ιταλία (ονομαστικό ΑΕΠ 26,58%), 24,9% στην Ισπανία και 26,1% στην ΕΕ-20 και η αύξηση ήταν μικρότερη μόνο από την Ιρλανδία (33,1%) αλλά με τεράστια αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ (+94,13%) και στην Ουγγαρία (+106%), αλλά με αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ κατά 56,82%.

Παρόλα αυτά, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 4., με βάση το 2000=1 ο δείκτης Κόστους Εργασίας ανά ώρα εργασίας ακόμη ήταν στο 1,58 στην Ελλάδα το 2025, πολύ

[2]. Βέβαια, η εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (+89,7%) στην περίοδο 2025/2013, δείχνει ότι η αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ στην περίοδο αυτή ήταν, προφανώς, υψηλότερη από το 39,5%.

χαμηλότερα από την Ιρλανδία (2,01), την ΕΕ-20 (1,93), την Ισπανία (1,96), την Ιταλία (1,74) και την Ουγγαρία (6,83). Τα κέρδη ανταγωνιστικότητας που αποκτήθηκαν στην περίοδο 2010-2018 δεν έχουν ακόμη εκμηδενιστεί, αλλά περιορίζονται με ταχείς ρυθμούς.

Γενικά, οι μισθοί μπορεί να αυξάνουν με την αύξηση του ΑΕΠ και της παραγωγικότητας, χωρίς αυτό να συνεπάγεται επιδείνωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας. Υπέρμετρες μισθολογικές αυξήσεις θα μπορούσαν να υποβαθμίσουν σταδιακά την εξαιρετικά ανταγωνιστική θέση της Χώρας ως προς το σχετικό ωριαίο κόστος εργασίας (LCI) έναντι των ανταγωνιστριών της χωρών που είχε κερδηθεί στην περίοδο 2010-2018.

Το φαινόμενο αυτό δεν προκύπτει, ωστόσο, από την εξέλιξη της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας όταν αυτή μετριέται με την εξέλιξη του Σχετικού Κόστους Εργασίας ανά Μονάδα προϊόντος σε κοινό νόμισμα (Real Effective Exchange Rate με βάση το σχετικό ULC, ή REERULC) τόσο έναντι των χωρών της ΕΕ-20, όσο και έναντι των 37 χωρών που εξετάζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) και που ανταγωνίζονται τα Ελληνικά προϊόντα στην εγχώρια και τις ξένες αγορές. Το θέμα αυτό αναλύεται στο επόμενο Κεφάλαιο, στο οποίο εξετάζεται εκτενέστερα και η επίπτωση από την πιθανή υποεκτίμηση από τις ΕΛΣΤΑΤ- Eurostat της αύξησης των ΜΑ/Α στην περίοδο 2019-2025.

4. Ο Κατώτατος Μισθός και η εξέλιξη της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Χώρας.

Όπως προαναφέρθηκε, τα τελευταία χρόνια η αύξηση του ΚΜ και των μισθών γενικά στην Ελλάδα δεν έχει αποτρέψει την περαιτέρω βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας, όπως αυτή μετριέται με την Πραγματική Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία του Ευρώ για την Ελλάδα με βάση το σχετικό Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος (REERULC). Αυτό συνέβη κυρίως διότι ανάλογες με την Ελλάδα ή υψηλότερες αυξήσεις μισθών (και αυξήσεις του ULC) καταγράφονται και στις άλλες ανταγωνίστριες χώρες, πολλές από της οποίες, όπως η Γερμανία και άλλες χώρες της ΕΕ-20 προσπαθούν να αποτρέψουν κάποια ύφεση στις οικονομίες τους λόγω των εξαιρετικά δυσμενών γεωπολιτικών συνθηκών που αντιμετωπίζουν οι Χώρες της Ευρώπης και λόγω της αντισυμβατικής Εξωτερικής Εμπορικής Πολιτικής (ΕΕΠ) και της μεταναστευτικής πολιτικής που εφαρμόζουν οι ΗΠΑ. Επιτρέπουν, επομένως, μεγάλες αυξήσεις στους μισθούς και στις Πρωτογενείς Δαπάνες της ΓΚ (ΠΔΓΚ) και μεγάλα και αυξανόμενα ελλείμματα στο Ισοζύγιο της ΓΚ (ΙτΓΚ).

Για παράδειγμα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 6., σύμφωνα με την ΕΕ (Νοέμβριος 2025 και 2024), η αύξηση των αμοιβών ανά απασχολούμενο (ΜΑ/Α) στην Ελλάδα και στη Ζώνη του Ευρώ ήταν αντίστοιχα: το 2021: 1,6% και 4,3%, το 2022: 2,0% και 4,6%, το 2023: 3,3% και 5,3%, το 2024: 5,8% και 4,5% και το 2025: 3,0% και 3,6%.

Συνολικά, το 2025/2020 οι μισθοί ανά απασχολούμενο στην Ελλάδα είχαν αυξηθεί κατά 16,66%, ενώ στην ΕΕ-20 είχαν αυξηθεί πολύ περισσότερο κατά 24,37%[3]. Αυτές οι εξελίξεις στους μισθούς ανά απασχολούμενο (ΜΑ/Α) συνοδεύτηκαν με μεγαλύτερη αύξηση της παραγωγικότητας (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές/Απασχολούμενο) το 2025/2020 στην Ελλάδα (+7,80%) από την ΕΕ=20 (+5,53%).

Πίνακας 6. Εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας έναντι της ΕΕ-20 με βάση το σχετικό Κόστος Εργασίας Ανά Μονάδα Προϊόντος (ULC Ελλάδα/ULC ΕΕ-20)

	Μισθολογικές αμοιβές/ Απασχολούμενο				Παραγωγικότητα: (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές/Απασχολούμενο)				Κόστος Εργασίας Ανά Μονάδα Προϊόντος (ULC)				Σχετικό ULC (REERULC)	
	Ελλάδα		ΕΕ-20		Ελλάδα		ΕΕ-20		Ελλάδα		ΕΕ-20		Ελλάδα	
2018	100,70		98,14		105,04		104,62		0,959		0,938		1,022	
2019	100,40	-0,3%	100,30	2,2%	106,16	1,1%	104,93	0,3%	0,946	-1,4%	0,956	1,89%	0,989	-3,2%
2020	100,00	-0,4%	100,00	-0,3%	100,00	-5,8%	100,00	-4,7%	1,000	5,7%	1,000	4,62%	1,000	1,1%
2021	101,60	1,6%	104,30	4,3%	103,40	3,4%	104,70	4,7%	0,983	-1,7%	0,996	-0,38%	0,986	-1,4%
2022	103,63	2,0%	109,10	4,6%	105,36	1,9%	105,96	1,2%	0,984	0,1%	1,030	3,36%	0,955	-3,2%
2023	107,05	3,3%	114,88	5,3%	105,58	0,2%	104,90	-1,0%	1,014	3,1%	1,095	6,36%	0,926	-3,1%
2024	113,26	5,8%	120,05	4,5%	106,74	1,1%	104,90	0,0%	1,061	4,6%	1,144	4,50%	0,927	0,1%
2025	116,66	3,0%	124,37	3,6%	107,80	1,0%	105,53	0,6%	1,082	2,0%	1,179	2,98%	0,918	-1,0%
%Δ 2025/2018		**15,84%**		**26,73%**		**2,63%**		**0,87%**		**12,88%**		**25,64%**		**-10,2%**
%Δ 2025/2020		**16,66%**		**24,37%**		**7,80%**		**5,53%**		**8,21%**		**17,86%**		**-8,18%**
2026 (4,0%)	**120,63**	**3,40%**	**127,98**	**2,90%**	**109,23**	**1,32%**	**106,26**	**0,7%**	1,104	**2,05%**	**1,204**	**2,18%**	0,917	**-0,13%**
2026 (4,5%)	**121,09**	**3,80%**	**127,98**	**2,90%**	**109,23**	**1,32%**	**106,26**	**0,7%**	1,109	**2,45%**	**1,204**	**2,18%**	0,921	**0,26%**

Πηγή: European Commission Economic Forecasts, Autumn 2024 και 2025.

Αυτό συνεπάγεται, όπως φαίνεται στον Πίνακα 6., ότι το 2025/2020 το ULC της ΕΕ-20 αυξήθηκε πολύ περισσότερο κατά +17,86% από το ULC της Ελλάδος (+8,21%). Επομένως το σχετικό ULC ανάμεσα στην Ελλάδα και την ΕΕ-20 (που είναι και το REERULC διότι οι χώρες αυτές έχουν κοινό νόμισμα το Ευρώ) υποτιμήθηκε για την Ελλάδα σε όλα τα έτη μετά το 2020, εκτός της μικρής ανατίμησής του κατά 0,1% το 2024. Έτσι το REERULC της Ελλάδος έναντι της ΕΕ-20 ήταν υποτιμημένο το 2025 κατά -8,18% έναντι του 2020.

Επιπλέον, όπως φαίνεται στον Πίνακα 7., σημαντική υποτίμηση μετά το 2020 καταγράφηκε και στο REERULC της Ελλάδος έναντι των 37 Χωρών - εμπορικών εταίρων που συμπεριλαμβάνονται στην Ομάδα που εξετάζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό συνέβη παρά τη σημαντική ανατιμητική πορεία της Ονομαστικής Σταθμισμένης

[3]. Βέβαια, όπως προαναφέρθηκε, η αύξηση των ΜΑ/Α στην Ελλάδα κατά 15,84% στην περίοδο 2025/2018, δεν είναι συμβατή με την αύξηση του ΚΜ και του ΜΜ κατά 48% και 45% αντίστοιχα στην ίδια περίοδο και ούτε καν με την αύξηση του Κόστους Εργασίας ανά ώρα εργασίας κατά 34,51% (Πίνακας 5.). Ωστόσο, η πιθανή υποεκτίμηση των ΜΑ/Α από την ΕΛΣΤΑΤ, από τη μια μεριά λειτουργεί υποτιμητικά στο REERULC και από την άλλη συμβάλει στην υποεκτίμηση του ΑΕΠ και της παραγωγικότητας και επομένως λειτουργεί ανατιμητικά στο REERULC. Επιπλέον, η αύξηση του ΑΕΠ και της παραγωγικότητας στην Ελλάδα είναι γενικά υποεκτιμημένα, και επομένως η υποεκτίμηση των ΜΑ/Α απλώς μειώνει σε κάποιο βαθμό την ανατιμητική επίπτωση στο REERULC που προκύπτει από τη γενικότερη υποεκτίμηση του ΑΕΠ και της παραγωγικότητας.

Συναλλαγματικής Ισοτιμίας (NEER) του Ευρώ για την Ελλάδα. Το REERULC της Ελλάδος υποτιμάται (βελτιώνεται η ανταγωνιστικότητα), π.χ. με ΜΕΡΜ -3,31% στην περίοδο 2025/2020, διότι η μείωση του σχετικού ULC (δηλαδή του ULC της Ελλάδος/Σταθμισμένο ULC των 37 Χωρών) στην περίοδο αυτή ήταν μεγαλύτερη, με ΜΕΡΜ -5,88%, από την αύξηση του NEER που ήταν με ΜΕΡΜ 2,73%. Μόνο το 2020 το REERULC είχε ανατιμηθεί κατά 4,55%.

Πίνακας 7. Εξέλιξη του REERULC για την Ελλάδα (έναντι 37 Χωρών)

	NEER		Σχετικό ULC (37)		REERULC (37)	
	(FC/EUR) (1)	%Δ	(ULC Gr/ ULC F) (3)	%Δ	(1)*(3)/ 100	%Δ
2015	100,00		100,00		100,00	
2016	101,60	1,60%	97,05	-2,95%	98,61	-1,39%
2017	103,99	2,34%	94,13	-3,01%	97,88	-0,74%
2018	107,98	3,84%	89,75	-4,65%	96,91	-0,99%
2019	107,99	0,01%	86,38	-3,75%	93,28	-3,74%
2020	110,74	2,55%	88,07	1,95%	97,53	4,55%
2021	112,86	1,91%	84,85	-3,65%	95,77	-1,80%
2022	115,68	2,49%	76,93	-9,34%	88,99	-7,08%
2023	120,10	3,83%	70,40	-8,49%	84,55	-4,99%
2024	123,20	2,57%	67,16	-4,61%	82,73	-2,15%
2025	126,68	2,83%	65,05	-3,14%	82,40	-0,40%
2026 (4,0%)	129,22	2,00%	63,71	-2,06%	82,32	-0,10%
2026 (4,0%)	129,22	2,00%	63,95	-1,68%	82,64	0,29%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Price and Cost Competitiveness, 17 January 2026

Η ανωτέρω πορεία βελτίωσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Ελλάδος είναι αναγκαία διότι η Ελλάδα έχει ανάγκη να αναβαθμίσει την ανταγωνιστικότητά της σημαντικά από το χαμηλό ακόμη επίπεδό της έως το 2020. Το επίπεδο ανταγωνιστικότητας της Ελλάδος έως το 2020 ήταν πολύ χαμηλό, παρά την σημαντική βελτίωση που είχε επιτύχει στην περίοδο 2012-2020 - όπως φαίνεται στον Πίνακα 8., λόγω της πολύ μεγάλης ανατίμησης κατά 29,3% του REERULC της Ελλάδος στο 4ο 3μηνο 2009 έναντι του 2000 (Πίνακας 8.).

Μάλιστα, η περαιτέρω βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας (δηλαδή η περαιτέρω υποτίμηση του REERULC) είναι απολύτως αναγκαία για την συγκράτηση της εκρηκτικής αυξητικής πορείας των εισαγωγών A&Y της Χώρας και για την περαιτέρω ενίσχυση της αυξητικής πορείας των εξαγωγών της. Η βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας είναι η βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση της αναπτυξιακής πορείας της Ελληνικής οικονομίας και επομένως για τη συνέχιση της αυξητικής πορείας του Κατώτατου Μισθού.

Πίνακας 8. Ποσοστιαία μεταβολή της Πραγματικής Σταθμ. Συναλλ. Ισοτιμίας του Ευρώ για την Ελλάδα (REER) με βάση το Σχετικό Κόστος Εργασίας ανά Μονάδα Προϊόντος, έναντι 37 ανταγωνιστριών χωρών που συμπεριλαμβάνονται στο "καλάθι" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

	Germany	Greece	Spain	Ireland	Italy	Portugal	Κύπρος
Q4 2009/2000	3,0%	29,3%	24,0%	35,7%	28,4%	10,8%	27,6%
Q4 2011/Q4 2009	-6,2%	0,0%	-7,3%	-10,1%	-4,6%	-6,6%	-3,2%
Q4 2012/Q4 2009	-6,6%	-6,8%	-12,7%	-13,2%	-6,7%	-10,5%	-6,2%
Q4 2013/Q4 2009	-1,9%	-10,6%	-11,6%	-11,8%	-4,0%	-8,0%	-7,7%
Q4 2014/Q4 2009	-2,3%	-14,5%	-13,5%	-23,8%	-6,0%	-11,0%	-12,8%
Q4 2015/Q4 2009	-4,3%	-19,5%	-16,6%	-36,0%	-8,8%	-12,7%	-18,3%
Q4 2016/Q4 2009	-3,8%	-20,1%	-17,3%	-31,5%	-9,4%	-11,6%	-20,2%
Q4 2017/Q4 2009	-0,2%	-20,3%	-16,0%	-34,1%	-7,6%	-8,8%	-17,7%
Q4 2019/Q4 2009	0,2%	-24,0%	-14,3%	-38,4%	-10,1%	-7,0%	-16,9%
Q4 2020/Q4 2009	2,3%	-19,2%	-9,6%	-43,1%	-8,6%	-1,8%	-16,6%
Q4 2021/Q4 2009	0,3%	-23,5%	-11,5%	-46,9%	-11,9%	-2,8%	-20,0%
Q4 2022/Q4 2009	-1,0%	-29,4%	-13,9%	-47,7%	-16,5%	-5,3%	-21,1%
Q4 2023/Q4 2009	0,7%	-31,5%	-13,3%	-42,9%	-16,9%	-3,5%	-22,8%
Q4 2024/Q4 2009	**0,5%**	**-33,2%**	**-14,8%**	**-44,3%**	**-17,8%**	**-1,8%**	**-25,2%**
Q3 2025/Q4 2009	**3,0%**	**-32,4%**	**-13,2%**	**-42,5%**	**-15,4%**	**0,1%**	**-23,9%**
Q4 2011/2000	-3,4%	29,3%	14,9%	21,9%	22,5%	3,5%	23,5%
Q4 2012/2000	-3,8%	20,5%	8,3%	17,7%	19,7%	-0,8%	19,7%
Q4 2013/2000	1,0%	15,6%	9,6%	19,6%	23,3%	1,9%	17,7%
Q4 2014/2000	0,6%	10,6%	7,2%	3,3%	20,6%	-1,3%	11,2%
Q4 2015/2000	-1,4%	4,1%	3,4%	-13,1%	17,1%	-3,3%	4,2%
Q4 2016/2000	-0,9%	3,3%	2,5%	-7,1%	16,3%	-2,1%	1,8%
Q4 2017/2000	2,8%	3,1%	4,2%	-10,6%	18,6%	1,1%	5,0%
Q4 2019/2000	3,2%	-1,7%	6,3%	-16,5%	15,4%	3,1%	6,0%
Q4 2020/2000	5,4%	4,4%	12,1%	-22,8%	17,4%	8,8%	6,4%
Q4 2021/2000	3,3%	-1,1%	9,8%	-28,0%	13,2%	7,7%	2,1%
Q4 2022/2000	1,9%	-8,7%	6,8%	-29,1%	7,3%	4,9%	0,6%
Q4 2023/2000	3,7%	-11,4%	7,5%	-22,6%	6,7%	7,0%	-1,5%
Q4 2024/2000	**3,6%**	**-13,6%**	**5,7%**	**-24,4%**	**5,6%**	**8,7%**	**-4,6%**
Q3 2025/2000	**6,1%**	**-12,6%**	**7,7%**	**-22,0%**	**8,7%**	**10,9%**	**-3,0%**

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Price & Cost Competitiveness (16 January 2026).

Επομένως, βασικό κριτήριο για την αύξηση του ΚΜ και το 2026 θα πρέπει να είναι η εξασφάλιση μιας περαιτέρω ικανοποιητικής βελτίωσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Χώρας, δηλαδή μια περαιτέρω υποτίμηση (και όχι ανατίμηση) του REERULC της.

5. Προσδιορισμός της αύξησης του ΚΜ το 2026

5.1. Γενικά

Η αύξηση του ΚΜ δεν θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη από το επίπεδο που εξασφαλίζει μια νέα ικανοποιητική υποτίμηση, του REERULC της Χώρας. Θα πρέπει δηλαδή να αποφευχθεί η οποιαδήποτε οπισθοδρόμηση στον τομέα της διεθνούς ανταγωνιστικότητας ιδιαίτερα στο σημερινό παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον που κυριαρχείται από την πολιτική ακραίου προστατευτισμού που προωθεί η Κυβέρνηση των ΗΠΑ. Διότι και οι άλλες ανταγωνίστριες χώρες επιδιώκουν το ίδιο. Αυτό το επίπεδο του ΚΜ προσδιορίζεται:

(i) από την εκτιμώμενη εξέλιξη των παραγόντων που προσδιορίζουν το ULC της Χώρας,

(ii) από την εκτίμηση της αύξησης του ULC των χωρών της ΕΕ-20, ή των 37-χωρών της ομάδας που εξετάζει η ΕΕ και

(iii) από την εκτίμηση της εξέλιξης του NEER για την Ελλάδα. Ειδικότερα:

5.2. Εκτίμηση της αύξησης του ULC για την Ελλάδα

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 6., η εξέλιξη του Κόστους Εργασίας ανά Μονάδα Προϊόντος (ULC) δεν προσδιορίζεται μόνο από την εξέλιξη των μισθών (των μισθολογικών αμοιβών ανά απασχολούμενο, ή ΜΑ/Α) αλλά και από την εξέλιξη της παραγωγικότητας (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές/Απασχολούμενο)[4]. Όσο δε αφορά την εξέλιξη της παραγωγικότητας (του ΑΕΠ/ Απασχολούμενο), αυτή εξαρτάται τόσο από την αύξηση του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, όσο και από την αύξηση της απασχόλησης. Σημειώνεται δε ότι πολλές φορές, όπως στην Ελλάδα στην περίοδο 2010-2025, η αύξηση της απασχόλησης ήταν απόλυτη ανάγκη. Θα πρέπει, επομένως, να λαμβάνεται υπόψη ξεχωριστά για τον προσδιορισμό του ΚΜ, σε συνδυασμό με τη διεθνή ανταγωνιστικότητα.

Πίνακας 9. Απασχόληση, ΑΕΠ και παραγωγικότητα στην Ελλάδα

	Απασχόληση		ΑΕΠ		ΑΕΠ/Απασχολούμενο	
	Χιλ.	%Δ	Χιλ.	%Δ	Χιλ.	%Δ
2018	3.802,1		180.399,2		47,4	
2019	3.847,7	1,20%	184.507,2	2,28%	48,0	1,06%
2020	3.709,2	-3,60%	167.539,5	-9,20%	45,2	-5,81%
2021	3.898,4	5,10%	182.039,2	8,65%	46,7	3,38%
2022	3.991,9	2,40%	192.091,4	5,52%	48,1	3,05%
2023	4.039,8	1,20%	196.194,3	2,14%	48,6	0,92%
2024	4.088,3	1,20%	200.288,0	2,09%	49,0	0,88%
2025	4.133,3	1,10%	204.293,8	2,00%	49,4	0,89%
ΜΕΡΜ 2018-2025		**1,20%**		**1,79%**		**0,59%**
ΜΕΡΜ 2021-2025		**2,19%**		**4,05%**		**1,82%**
2026	**4.177,5**	**1,07%**	**209.196,9**	**2,40%**	**50,1**	**1,32%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και Εκτιμήσεις ΙΝΣΕΤΕ

Σχετικά σημειώνεται ότι για την Ελλάδα είναι πολύ σημαντικό ότι οι αυξήσεις στον ΚΜ και στον ΜΜ και τα κέρδη ανταγωνιστικότητας για τη Χώρα στην περίοδο 2018-2025 (Πίνακες 6., 7., και 8.) επιτεύχθηκαν, όπως φαίνεται στον Πίνακα 9., με ταυτόχρονη σχετικά σημαντική αύξηση της απασχόλησης με ΜΕΡΜ 1,2%, όταν η αύξηση του ΑΕΠ

[4]. Επομένως το REERULC δεν μετράει μόνο την «ανταγωνιστικότητα κόστους», όπως υποστηρίζεται, αλλά γενικά την διεθνή ανταγωνιστικότητα. Αν υπάρχουν διαρθρωτικά ή θεσμικά προβλήματα σε κάποια οικονομία που εμποδίζουν την ανάπτυξή της, αυτό προσμετριέται πλήρως από το επίπεδο και από το ρυθμό αύξησης τα παραγωγικότητας (του ΑΕΠ/Απασχολούμενο). Δεν υπάρχει ξεχωριστή ανταγωνιστικότητα κόστους και διαρθρωτική ή θεσμική ανταγωνιστικότητα. Η ανταγωνιστικότητα με βάση το REERULC (παρά τα προβλήματα μέτρησης που πράγματι έχει) τα περιλαμβάνει όλα αυτά.

ήταν με ΜΕΡΜ 1,79% - με συνεπαγόμενη αύξηση της παραγωγικότητας με ΜΕΡΜ μόλις 0,59%.

Βέβαια, στην περίοδο 2021-2025 η αύξηση της απασχόλησης ήταν με ΜΕΡΜ 2,19%, η αύξηση του ΑΕΠ με ΜΕΡΜ 4,05% και η αύξηση της παραγωγικότητας με ΜΕΡΜ 1,82%.

Όσον αφορά το 2026, το ΙΝΣΕΤΕ εκτιμά την αύξηση του ΑΕΠ στο 2,4%, με αύξηση της απασχόλησης κατά 1,07%, που συνεπάγονται αύξηση της παραγωγικότητας (του ΑΕΠ ανά απασχολούμενο) κατά 1,32%. Αν αυτή η εκτίμηση χρησιμοποιηθεί στον Πίνακα 6., και λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις της ΕΕ (Νοέμ.2025) για αύξηση των ΜΑ/Α στην Ελλάδα κατά 3,4% (που είναι συμβατή με μια αύξηση του ΚΜ κατά 4,0%), προκύπτει η εκτιμώμενη αύξηση του ULC Ελλάδα το 2026 κατά 2,05%. Αν, ωστόσο, η αύξηση του ΚΜ που θα αποφασιστεί είναι μεγαλύτερη (π.χ., στο 4,5%, τότε η αύξηση των ΜΑ/Α στην Ελλάδα θα είναι μεγαλύτερη, πιθανότατα στο 3,8%) και με αύξηση της παραγωγικότητας κατά 1,32%, η αύξηση του ULC θα είναι στο 2,45% (Πίνακας 6.).

5.3. Η αύξηση του ULC στην ΕΕ-20 και στις 37 Χώρες και η εξέλιξη του REERULC

Η ΕΕ (Νοέμ.2025) εκτιμά επίσης την αύξηση της παραγωγικότητας στην ΕΕ-20 κατά 0,7% (με αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,2% και αύξηση της απασχόλησης κατά 0,5%). Επίσης, εκτιμά την αύξηση των αμοιβών ανά απασχολούμενο στην ΕΕ-20 κατά 2,9%. Αυτά συνεπάγονται αύξηση του ULC στην ΕΕ-20 κατά 2,18%. Αυτό με τη σειρά του συνεπάγεται ότι η αύξηση του ΚΜ στην Ελλάδα κατά 4,0% θα συνεπάγεται μια νέα μικρή υποτίμηση του REERULC για την Ελλάδα το 2026 κατά -0,13%. Το αποτέλεσμα αυτό είναι αποδεκτό.

Διαζευκτικά, αν η αύξηση του ΚΜ είναι υψηλότερη, πχ. κατά 4,5%, τότε η αύξηση των Αμοιβών ανά Απασχολούμενο στην Ελλάδα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 3,8%, και το REERULC της Ελλάδος έναντι της ΕΕ-20 θα καταγράψει μια μικρή ανατίμηση κατά 0,26%. Αυτό θα μπορούσε να είναι επίσης αποδεκτό. Ωστόσο, η ανατίμηση του REERULC μπορεί να είναι τελικά μεγαλύτερη, αν, για παράδειγμα, η ανάπτυξη και η αύξηση της παραγωγικότητας στην Ελλάδα εξελιχθούν χαμηλότερα από το 2,4% και από το 1,32%, ή αν η αύξηση των ΜΑ/Α στην ΕΕ-20 είναι χαμηλότερη του 2,9%, ή, τέλος, αν η αύξηση του ΑΕΠ και της παραγωγικότητας στην ΕΕ-20 είναι υψηλότερη από το 1,2% και 0,7%. Η μεγαλύτερη ανατίμηση του REERULC για την Ελλάδα θα συνεπάγεται και μεγαλύτερη απώλεια ανταγωνιστικότητας έναντι της ΕΕ-20, που θα ήταν μια μη επιθυμητή εξέλιξη.

Επίσης, στον Πίνακα 7., εκτιμάται ότι η αύξηση του ULC των 37 Χωρών το 2026 θα είναι στο 4,2% (έναντι πολύ υψηλότερων αυξήσεών του στα προηγούμενα χρόνια). Με την εκτίμηση της αύξησης του ULC Ελλάδα κατά 2,05% (με αύξηση του ΚΜ κατά 4,0%), όπως προσδιορίστηκε στον Πίνακα 6., αυτά συνεπάγονται μείωση του σχετικού ULC Gr/ULC των 37 Χωρών κατά -1,68% στο 63,95 (από 100 που ήταν το 2015). Τέλος, με την υπόθεση για νέα ανατίμηση του NEER της Ελλάδος κατά 2,0%

προκύπτει μια νέα μικρή υποτίμηση του REERULC το 2026 κατά -0,10%. Και αυτό το αποτέλεσμα είναι αποδεκτό.

Αν, ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε η αύξηση των ΜΑ/Α στην Ελλάδα ανέλθει στο 3,8% (λόγω μιας αύξησης του ΚΜ κατά π.χ. 4,5%) τότε το ULC της Ελλάδος θα αυξηθεί κατά 2,45% και το REERULC της Ελλάδος έναντι των 37 χωρών θα καταγράψει μικρή ανατίμηση κατά 0,29%. Ωστόσο, η ανατίμηση του REERULC της Ελλάδος θα είναι μεγαλύτερη το 2026 αν η αύξηση του ΑΕΠ και της παραγωγικότητας στην Ελλάδα είναι μικρότερη του 2,4% και 1,32% και αν η ανατίμηση του NEER του Ευρώ για την Ελλάδα είναι μεγαλύτερη του 2,0%, ή αν η αύξηση του ULC των 37 χωρών είναι μικρότερη του 4,2%.

Με βάση τα ανωτέρω, το ΙΝΣΕΤΕ εκτιμά ότι η αύξηση του ΚΜ έως 4,0% εξασφαλίζει με ικανοποιητική πιθανότητα μια νέα μικρή βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Χώρας (μια νέα μικρή υποτίμηση του RREERULC της Ελλάδος), ή μια μικρότερη ανατίμησή του αν στις σημερινές εξαιρετικά δύσκολες οικονομικές συνθήκες στην Ευρωπαϊκή και στην Παγκόσμια οικονομία (οι ΗΠΑ ήδη απειλούν με νέους δασμούς την Ευρώπη) οι εξελίξεις στα βασικά μεγέθη που προαναφέρθηκαν είναι λιγότερο ευνοϊκές για την Ελλάδα.

Μάλιστα, οι κίνδυνοι για μια μεγάλη απώλεια ανταγωνιστικότητας το 2026 μπορεί να διογκωθούν επικίνδυνα αν, ταυτόχρονα με μια ενδεχόμενη απόφαση για αύξηση του ΚΜ κατά ποσοστό υψηλότερο του 4,0% το 2026, καταγραφεί και νέα μεγάλη αύξηση των Πρωτογενών Δαπανών της ΓΚ στο έτος αυτό.

Ειδικότερα, με δεδομένη την εκτίμηση για αύξηση των εσόδων της ΓΚ κατά 3,1% το 2026 (με εκτιμώμενη αύξηση του Ονομαστικού ΑΕΠ κατά 4,7%), η αύξηση του ΚΜ μπορεί να φτάσει το 4,0%, αν η αύξηση των Πρωτογενών Δαπανών της ΓΚ (ΠΔΓΚ) δεν υπερβεί το 2,5% (μετά την τεράστια αύξησή τους κατά 5,8% το 2025/2024 και κατά 35,5% το 2025/2018).

Με βάση τα ανωτέρω, η προτεινόμενη από το ΙΝΣΕΤΕ αύξηση του ΚΜ το 2026 έως 4,0%, εκτιμάται ότι θα συνεπάγεται την αύξηση των ΜΑ/Α στην Ελλάδα κατά 3,4% (έναντι εκτιμώμενης αύξησής τους κατά 2,9% στην ΕΕ-20)[5]. Επίσης, η αύξηση του ΑΕΠ/απασχολούμενο το 2026 εκτιμάται από το ΙΝΣΕΤΕ στο 1,32% στην Ελλάδα, έναντι μόλις 0,7% στην ΕΕ-20. Αυτό συνεπάγεται αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος (ULC) στην Ελλάδα κατά 2,05%, έναντι της εκτιμώμενης αύξησής του κατά 2,18% στην ΕΕ-20. Αυτές οι εξελίξεις συνεπάγονται μικρή βελτίωση της ανταγωνιστικότητας για την Ελλάδα (έναντι της Ζώνης του Ευρώ) με υποτίμηση του REERULC κατά -0,13% το 2026, μετά τη σημαντική βελτίωσή του -1,0% το 2025, την ανατίμησή του κατά 0,1% το 2024 και την υποτίμησή του κατά -3,1% το 2023 και κατά

[5]. Το 2023, το 2024 και το 2025 όπου ο ΚΜ αυξήθηκε κατά 9,61%, 7,11% και 6,12% αντίστοιχα, η ΕΕ εκτιμά την αύξηση των αμοιβών/απασχολούμενο στην Ελλάδα στο 3,3% το 2023, στο 5,8% το 2024 και στο 3,0% το 2025. Με την αύξηση του ΚΜ κατά 4,0% το 2026 το ΙΝΣΕΤΕ εκτιμά την αύξηση των μισθολογικών αμοιβών/απασχολούμενο (ΜΑ/Α) στο 3,4%.

-3,2% το 2022 (Πίνακας 6.). Επίσης το REERULC της Ελλάδος έναντι των 37 Χωρών εκτιμάται ότι θα υποτιμηθεί ελαφρά κατά -0,10%.

5.4. Κατώτατος Μισθός, ΑΕΠ και Εισαγωγές Α&Υ

Επίσης, η προτεινόμενη από το ΙΝΣΕΤΕ αύξηση του ΚΜ έως 4,0% το 2026 είναι συμβατή με την εκτίμηση για αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ κατά 4,7%. Αυτό αντανακλά: (i) την αύξηση του ΚΜ με ρυθμό πολύ υψηλότερο από την αύξηση του ΑΕΠ στα προηγούμενα χρόνια (ii) τις μεγάλες αβεβαιότητες που επιβαρύνουν την παγκόσμια οικονομία και ιδιαίτερα την Ευρώπη το 2026 και (iii) το κυριότερο, την ανάγκη για συγκράτηση της «ακρίβειας» και της εκρηκτικής πορείας αύξησης των εισαγωγών Α&Υ, που συνεχίζεται σε ολόκληρη την περίοδο από το 2014 έως και το 2025.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 2., το ονομαστικό ΑΕΠ αυξήθηκε με ΜΕΡΜ 4,68% στην περίοδο 2019-2025 και εκτιμάται σε ΜΕΡΜ 4,69% στην περίοδο 2019-2026. Στις ίδιες περιόδους η αύξηση του ΚΜ εκτιμάται με ΜΕΡΜ 5,76% και 5,6% αντίστοιχα. Η μεγαλύτερη αύξηση του ΚΜ σε σχέση με την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ μετά το 2018 φαίνεται στο Διάγραμμα 3.

Με βάση το 2000=1, το 2018 το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές είχε ανέλθει στο 1,27 και ο κατώτατος μισθός στο 1,30. Μετά τις προαναφερθείσες αυξήσεις του ΚΜ κατά 48,0% στην περίοδο 2019-2025 και την εκτιμώμενη αύξησή του κατά 54,6% στην περίοδο 2019-2026, ο κατώτατος μισθός ανήλθε στο 1,92 το 2025 (δηλαδή, ήταν αυξημένος το 2023 κατά 92,41% έναντι του 2000), ενώ το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές ανέκαμψε στο 1,82 το 2025 (και ήταν αυξημένο κατά 82,48% έναντι του 2000).

Τέλος, το 2026 εκτιμάται αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ κατά 4,7% (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές: 2,4%, αποπληθωριστής ΑΕΠ: 2,25%) με την αύξησή του στην περίοδο 2026/2018 να ανέρχεται στο 44,2%. Αντίστοιχα, η αύξηση του ΚΜ έως 4,0% από τον Απρίλιο του 2026, αλλά κατά 4,47% το 2026/2025 συνεπάγεται την αύξησή του κατά 54,6% το 2026/2018.

Ανησυχία βέβαια εξακολουθεί να υπάρχει, όπως προαναφέρθηκε, σχετικά με την ενίσχυση της αυξητικής πορείας των Εισαγωγών Α&Υ, που στην περίοδο 2014-2024 αυξήθηκαν με ΜΕΡΜ: 6,22% σε τρέχουσες τιμές και 5,39% σε σταθερές τιμές. Μάλιστα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 10., ακόμη και στο 11μηνο 2025 οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα ήταν και πάλι αυξημένες κατά 3,2% σε αξία και κατά 2,46% σε ποσότητα, παρά το ότι οι συνολικές εισαγωγές αγαθών ήταν μειωμένες κατά -3,85% σε αξία και κατά -9,32% σε ποσότητα (λόγω της μεγάλης μείωσης των εισαγωγών πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου κατά -24,29% σε αξία και κατά -17,12% σε ποσότητα). Επομένως, το πρόβλημα της εκρηκτικής αύξησης των εισαγωγών Α&Υ παραμένει σε ισχύ ακόμη και το 2025 η βασική επιδίωξη είναι η αποφυγή μιας επιπλέον πολύ μεγάλης αύξησης των εισαγωγών Α&Υ και το 2026 (με δεδομένες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Ελληνικές εξαγωγές - λόγω της ανατροπής των κανόνων του διεθνούς εμπορίου από τις ΗΠΑ, των μειωμένων εσόδων από την

Ελληνική ναυτιλία και ακόμη και από την ανατίμηση του Ευρώ – που μπορεί να συνεχιστεί και το 2026).

5.5. Κατώτατος μισθός και πληθωρισμός

Ο μέσος πληθωρισμός με βάση το ΔΤΚ στην περίοδο 2011-2021 δεν υπερέβαινε στην Ελλάδα το 0,17%. Ο ΔΤΚ ήταν αυξημένος το 2021 μόνο κατά 1,91% έναντι του 2010, ενώ ήταν μειωμένος κατά -1,37% έναντι του 2011.

Ο πληθωρισμός στην Ελλάδα, όπως και στις μεγάλες χώρες, άρχισε να αυξάνει από τα μέσα του 2021, με το μέσο πληθωρισμό να είναι στο 1,22% το 2021 (1ο 6μηνο 2021: -0,67%, 2ο 6μηνο 2021: 3,14%). Στη συνέχεια, η αύξηση του πληθωρισμού επιταχύνθηκε από τις αρχές του 2022 και διαμορφώθηκε τελικά στο 9,65% το 2022. Τέλος, η πτωτική πορεία του πληθωρισμού άρχισε από το 4ο 3μηνο 2022 και συνεχίστηκε το 2023, όπου ο μέσος πληθωρισμός μειώθηκε στο 3,46%, το 2024 με μείωση του μέσου πληθωρισμού στο 2,74%, και το 2025, όπου ο μέσος πληθωρισμός ήταν στο 2,48% (Δεκέμβριος 2025: 2,59%).

Ωστόσο, η διατήρηση του μέσου πληθωρισμού το 2025 στο 2,48% και τον Δεκέμβριο του 2025 στο 2,59% ήταν σημαντικά μεγαλύτερη του αναμενομένου με δεδομένη την μεγάλη μείωση των τιμών του πετρελαίου διεθνώς κατά -15,5% το 2025 και την ακόμη μεγαλύτερη μείωση των τιμών του Φυσικού Αερίου (ΦΑ). Ειδικότερα, όσον αφορά την εξέλιξη του πληθωρισμού με βάση το ΔΤΚ το 2025 σημειώνονται τα ακόλουθα:

(i). Παρά την μεγάλη μείωση της μέσης τιμής του αργού πετρελαίου κατά -15,5% το 2025/2024 (σύμφωνα με το ΔΝΤ), οι τιμές των καυσίμων και λιπαντικών στην Ελλάδα μειώθηκαν μόνο κατά -1,89% τον Δεκ.2025/Δεκ.2024 και κατά -4,2% το 2025/2024.

(ii). Παρά την μείωση των τιμών του ΦΑ και των καυσίμων και λιπαντικών τον Δεκ2025/Δεκ.2024 κατά -20,06% και κατά -1,89% αντίστοιχα, η τιμή της Ηλεκτρικής Ενέργειας τον Δεκ.2025/Δεκ.2024 ήταν αυξημένη κατά 4,13% (με επίπτωση στον πληθωρισμό του Δεκεμβρίου 2025 κατά 0,148 π.μ.).

(iii). Η τιμή των κρεάτων γενικά ήταν αυξημένη κατά 13,09% τον Δεκ.2025/Δεκ.2024 (με επίπτωση στον πληθωρισμό του Δεκ.2025 κατά 0,597 π.μ.) και κατά 43,83% τον Δεκ.2025/Δεκ.2021. Παρόλα αυτά, οι εισαγωγές κρεάτων (CN2 02) ήταν αυξημένες στο 11μηνο 2025 κατά 13,89% σε αξία και κατά 4,17% σε ποσότητα, μετά την μεγάλη αύξησή τους το 2024/2018 (αξία: +43,08%, ποσότητα: +4,63%).

(iv). Οι ανωτέρω και άλλες μεγάλες αυξήσεις στους δείκτες τιμών πολλών προϊόντων το 2025 δεν έγιναν διότι η αύξηση του ΚΜ το 2025 συνέβαλε στην αύξηση του Κόστους Εργασίας ανά Μονάδα Προϊόντος (ULC) στην Ελλάδα κατά 2,0% (Πίνακας 6.). Έγιναν διότι η ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες στην Ελλάδα στην τρέχουσα περίοδο διαμορφώνεται σε υψηλά επίπεδα και αυξάνεται με υψηλούς ρυθμούς με τη συμβολή και της μεγάλης αύξησης των Πρωτογενών Δαπανών της ΓΚ και τις μεγάλες καθαρές εισροές κεφαλαίων από

το εξωτερικό. Και οι επιχειρήσεις σε πολλούς κλάδους εκμεταλλεύονται αυτή την αυξημένη ζήτηση για να αυξάνουν τα περιθώρια κέρδους τους. Αυτή δε η υψηλή και ταχέως αυξανόμενη ζήτηση συμβάλλει και στην εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών καθαρά καταναλωτικών προϊόντων, όπως αυτά του Πίνακα 10.

(v). Εκεί που οι μισθολογικές αυξήσεις μπορεί να έχουν συμβάλει στον πληθωρισμό και από την πλευρά της προσφοράς είναι στον τομέα των Ξενοδοχείων – καφέ - Εστιατορίων (ΞΚΕ), στον οποίο η αύξηση του Δείκτη Τιμών ανήλθε στο 6,92% τον Δεκ. 2025 (με επίπτωση στον πληθωρισμό του Δεκ.2025 κατά 0,815 π.μ.), ενώ ήταν αυξημένος κατά 28,94% τον Δεκ.2025/Δεκ.2021. Η αύξηση αυτή του ΔΤ ΞΚΕ κατά 6,92% τον Δεκ.2025 συνδυάζεται και με μεγάλες αυξήσεις σε βασικές εισροές - όπως είναι οι τιμές των κρεάτων (13,09%) και του καφέ-κακάο-τσάι (18,75%) – και της αύξησης της τιμής της Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δεκ.2025/ Δεκ.2024: 4,13%).

Πινακας 10. Εισαγωγές σε Αξία και Ποσότητα, 2019, 2024-25

		2019		2024		% Δ 2024/2019		11μηνο 2024		11μηνο 2025		% Δ 11μηνο 2025/ 11μηνο2024	
		Αξία (Χιλ. €)	Ποσότητα (Χιλ. Kgr)	Αξία (Χιλ. €)	Ποσότητα (Χιλ. Kgr)	Αξία (Χιλ. €)	Ποσότητα (Χιλ. Kgr)	Αξία (Χιλ. €)	Ποσότητα (Χιλ. Kgr)	Αξία (Χιλ. €)	Ποσότητα (Χιλ. Kgr)	%Δ Αξία	%Δ Ποσότητα
01	Ζώα ζωντανά	71.703	21.907	92.392	17.111	**28,85%**	**-21,89%**	86.456	16.590	91.339	13.824	**5,65%**	**-16,67%**
02	Κρέατα και παραπροϊόντα	1.240.144	414.624	1.774.348	433.818	**43,08%**	**4,63%**	1.618.084	395.738	1.842.813	412.222	**13,89%**	**4,17%**
03	Ψάρια και Μαλακόστρακα. Κ.λπ.	483.248	100.747	691.754	124.457	**43,15%**	**23,53%**	638.523	116.114	720.206	120.374	**12,79%**	**3,67%**
04	Γαλακτοκομικά -Αυγά - Μέλι, κ.λπ.	832.647	454.155	1.373.219	566.614	**64,92%**	**24,76%**	1.264.143	524.473	1.424.564	570.365	**12,69%**	**8,75%**
05	Άλλα προϊόντα ζωικής προέλευσης	25.094	14.677	35.231	21.470	**40,40%**	**46,28%**	32.010	19.963	30.060	26.863	**-6,09%**	**34,57%**
06	Φυτά ζωντανά και προϊόντα ανθοκομίας	68.464	17.646	113.231	25.224	**65,39%**	**42,95%**	105.567	59.793	118.110	29.943	**11,88%**	**-49,92%**
07	Λαχανικά, φυτά, ρίζες	284.492	409.472	406.976	459.736	**43,05%**	**12,28%**	373.584	423.111	355.821	401.669	**-4,75%**	**-5,07%**
08	Καρποί και Φρούτα	379.633	352.534	499.637	403.202	**31,61%**	**14,37%**	457.846	372.798	586.314	438.910	**28,06%**	**17,73%**
09	Καφές, Τσάι, Μπαχαρικά	246.292	59.695	447.085	67.300	**81,53%**	**12,74%**	404.848	62.265	546.005	64.953	**34,87%**	**4,32%**
10	Δημητριακά	424.402	2.015.093	533.912	2.029.306	**25,80%**	**0,71%**	471.165	1.817.678	528.672	2.026.258	**12,21%**	**11,48%**
11	Αλεύρια, βύνη	70.132	131.772	104.999	153.609	**49,72%**	**16,57%**	97.430	141.030	89.732	127.807	**-7,90%**	**-9,38%**
12	Ελιές, Βιομηχανικά Φαρμακ.φυτά	255.495	439.229	440.732	623.716	**72,50%**	**42,00%**	409.882	585.222	448.783	695.611	**9,49%**	**18,86%**
13	Γόμες, Ρητίνες και άλλοι χυμοί	17.824	1.845	23.867	2.437	**33,90%**	**32,14%**	22.261	2.265	21.887	1.954	**-1,68%**	**-13,73%**
14	Πλεκτικές ύλες φυτικής προέλευσης	8.321	91.895	10.604	76.577	**27,43%**	**-16,67%**	10.470	75.315	5.681	33.713	**-45,74%**	**-55,24%**
15	Λίπη και Λάδια Ζωικά ή Φυτικά	261.620	326.347	492.470	376.043	**88,24%**	**15,23%**	449.782	348.122	465.695	334.465	**3,54%**	**-3,92%**
16	Παρασκευάσματα κρεάτων, ψαριών, κ.λπ.	137.737	34.267	183.326	35.110	**33,10%**	**2,46%**	164.846	31.947	195.321	36.637	**18,49%**	**14,68%**
17	Ζάχαρα και Ζαχαρώδη παρασκευάσματα	190.700	411.370	304.536	391.194	**59,69%**	**-4,90%**	281.803	354.638	245.221	359.384	**-12,98%**	**1,34%**
18	Κακάο και παρασκευάσματα.	179.053	48.645	355.467	57.093	**98,53%**	**17,37%**	319.546	52.496	407.178	57.144	**27,42%**	**8,85%**
19	Παρασκ. από δημητριακά και αλεύρια	356.490	154.764	542.351	184.110	**52,14%**	**18,96%**	500.749	169.666	534.021	175.630	**6,64%**	**3,52%**
20	Παρασκ. Λαχανικών, Καρπών, Φρούτων	272.466	207.034	463.339	243.785	**70,05%**	**17,75%**	430.060	226.868	448.595	233.811	**4,31%**	**3,06%**
21	Διάφορα Παρασκευάσματα Διατροφής	393.167	122.157	572.205	137.357	**45,54%**	**12,44%**	536.008	128.667	590.588	134.705	**10,18%**	**4,69%**
	Σύνολο χωρίς τα Δημητριακά	**5.774.723**	**3.814.782**	**8.927.769**	**4.399.965**	**54,60%**	**15,34%**	**8.203.895**	**4.107.082**	**9.167.933**	**4.269.983**	**11,75%**	**3,97%**
01-21	**Σύνολο**	**6.199.125**	**5.829.875**	**9.461.681**	**6.429.272**	**52,63%**	**10,28%**	**8.675.060**	**5.924.760**	**9.696.605**	**6.296.241**	**11,78%**	**6,27%**
01-99	**Σύνολο Εισαγωγών**	**55.847.170**	**56.644.403**	**85.005.404**	**63.102.394**	**52,21%**	**11,40%**	**77.378.427**	**58.171.763**	**74.396.087**	**52.749.706**	**-3,85%**	**-9,32%**
27	**Πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου**							**19.854.824**	**34.990.472**	**15.032.312**	**28.999.052**	**-24,29%**	**-17,12%**
01-99 μείον 27								**57.523.602**	**23.181.291**	**59.363.775**	**23.750.654**	**3,20%**	**2,46%**

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Συνολικά, οι ανωτέρω εξελίξεις στον πληθωρισμό με βάση το ΔΤΚ και η αύξησή του κατά 19,7% το 2025/2018, συνεπάγεται αύξηση του ΚΜ σε πραγματικές τιμές στην ίδια περίοδο κατά 23,7% (τρέχουσες τιμές: 48,0%), ενώ η άνοδος του το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές ήταν στο 13,2% (τρέχουσες τιμές: 37,8%). Η αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ ήταν στο 21,48%.

Συνολικά, η πρόταση του ΙΝΣΕΤΕ για αύξηση του ΚΜ έως 4,0% από την 1η Απριλίου 2026 – που ισοδυναμεί με αύξηση έως 4,47% το 2026 έναντι του 2025 - θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ορθολογική, με βάση την εκτίμηση για την αύξηση του μέσου πληθωρισμού με βάση το ΔΤΚ κατά 2,3% το 2026 (από 2,48% το 2024), και επίσης την εκτίμηση για αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ κατά 4,7%.

6. Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

Από τα ανωτέρω προκύπτει η δυνατότητα μιας πρόσθετης αύξησης του Κατώτατου Μισθού (ΚΜ) στην Ελλάδα έως και κατά 4,0% από την 1η Απριλίου το 2026 (2026/2025: 4,47%), μετά την αύξησή του κατά 6,02% από 1ης Απριλίου 2025 (2025: 6,12%).

Η αύξηση αυτή στηρίζεται στις ακόλουθες εξελίξεις - εκτιμήσεις:

(i). Στην εκτίμηση του ΙΝΣΕΤΕ για αύξηση του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές κατά 2,4% το 2026 (ονομαστικό ΑΕΠ: 4,7%), μετά την αύξησή του κατά 2,0% το 2025 (ονομ. ΑΕΠ 5,0%).

(ii). Στην εκτίμηση ότι η αύξηση του ΚΜ κατά 4,0%, θα συνεπάγεται αύξηση των μισθολογικών αμοιβών ανά απασχολούμενο (ΜΑ/Α) στην Ελλάδα κατά 3,4% το 2026, με εκτιμώμενη αύξηση του ΑΕΠ/απασχολούμενο κατά 1,32% και με συνεπαγόμενη αύξηση του ULC της Ελλάδος (ULC_g) κατά 2,05%. Προκύπτει έτσι μικρή βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Χώρας έναντι της ΕΕ-20 (Πίνακας 6.) κατά -0,13% (μετά την βελτίωσή της κατά -8,18% το 2025/2020) και έναντι των 37 χωρών που εξετάζονται από την ΕΕ (Πίνακας 7.) κατά -0,10% (μετά την βελτίωσή της κατά -15,51% το 2025/2020).

(iii). Στην εκτίμηση ότι η αύξηση του ΚΜ κατά 4,0% πρέπει να συνοδεύεται από τη συγκράτηση της αύξησης των Πρωτογενών Δαπανών της ΓΚ κάτω του 2,5% το 2026. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να ελεγχθούν η εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών Α&Υ και οι υπέρμετρες αυξήσεις των τιμών πολλών προϊόντων (αγαθών και υπηρεσιών).

(iv). Στην εκτίμηση για περαιτέρω ανατίμηση της Σταθμισμένης Συναλλαγματικής Ισοτιμίας (NEER) του Ευρώ για την Ελλάδα κατά 2,0% το 2026 (από 2,83% το 2025), με το Ευρώ να σταθεροποιείται στα σημερινά σημαντικά ανατιμημένα επίπεδά του έναντι του δολαρίου (1,172 USD/EUR) και την διολίσθηση της τουρκικής λίρας (TRY) έναντι του Ευρώ (EUR) να μην είναι αρκετή για να αποτρέψει μια επιπλέον ανατίμηση του REERULC της Τουρκίας.

Συνολικά, το ΙΝΣΕΤΕ θεωρεί ότι οι δυσμενείς επιπτώσεις για την Ελληνική οικονομία που μπορεί να προκύψουν από κάποια σημαντική υπέρβαση των ανωτέρω ορίων (σε βαθμό που να υπονομεύουν το στόχο της περαιτέρω βελτίωσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Χώρας), μπορεί να συμβάλουν στην υποδαύλιση του πληθωρισμού – και, το σπουδαιότερο, μπορεί να επιταχύνουν ακόμη περισσότερο την ήδη εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών Α&Υ και να αυξήσουν σε μη αποδεκτά επίπεδα το ήδη υπερδιογκωμένο έλλειμμα στο Εξωτερικό Ισοζύγιο Α&Υ (ΕΙΑ&Υ) της Χώρας.

Ινστιτούτο ΣΕΤΕ

Βουκουρεστίου 32,

106 71 | Αθήνα

t: +30 210 3244368

e: info@insete.gr

www.insete.gr